

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych
oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 1208)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona przez Sejm w dniu 28 kwietnia 2011 r. ustawa o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw dokonuje zmian w następujących ustawach:

- 1) z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 2) z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- 3) z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 4) z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zmiany dokonywane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 1) służą realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2010 r., sygn. akt P 29/08.

Trybunał konstytucyjny stwierdził niezgodność art. 24 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych reguluje sprawy związane z nieopłaceniem przez płatnika (ubezpieczonego) składek lub opłaceniem ich w zaniżonej wysokości, ale również z opłaceniem przez płatnika (ubezpieczonego) składek nienależnych. ZUS może żądać zapłacenia nieopłaconych składek, płatnik może żądać zwrotu składek zapłaconych nienależnie.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego na podstawie art. 24 ust. 7 ustawa w sposób nieuzasadniony różnicuje poziom ochrony praw majątkowych poszczególnych kategorii płatników składek, którzy opłacili nienależną Zakładowi składkę.

W związku z powyższym ustawa zawiera zmiany, które prowadzą do tego, aby wyeliminować to różnicowanie płatników składek (art. 1 pkt 1 lit. e).

Ustawa wprowadza jeszcze jedną przesłankę do zawieszenia biegu terminu przedawnienia należności z tytułu składek w przypadku, gdy Zakład wyda decyzję ustalającą obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacenia składek. W takim przypadku bieg tego terminu ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna (art. 1 pkt 1 lit. c).

Ustawa eliminuje przepis nakazujący rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem na stanowisku inspektora kontroli Zakładu, w przypadku gdy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z uwagi na to, że przepis ten był kwestionowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich jak również był przedmiotem orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego jako naruszający zasadę równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz równości wobec prawa i niedyskryminacji (art. 1 pkt 2).

Zmiany zawarte w art. 2 mają na celu rozszerzenie dostępności do świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zakresie świadczeń z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych poprzez zastąpienie dotychczasowych świadczeniodawców wybieranych przez ZUS świadczeniodawcami, którzy zawrą umowę z NFZ.

W ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych eliminuje się przepis, zgodnie z którym zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne nie można dochodzić, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat aby skorelować te przepisy ze zmianami wprowadzonymi do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 3).

Zmiany w ustawie o emeryturach pomostowych prowadzą do tego, że odpis stanowiący przychód ZUS ze środków zgromadzonych w Funduszu Emerytur Pomostowych, ustalany corocznie w ustawie budżetowej nie będzie już zatwierdzany przez Prezesa Rady Ministrów (art. 4 pkt 1), a także określają, że projekt rocznego planu finansowego FEP jak również roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego FEP będzie opiniowane przez Radę Nadzorczą Zakładu i przedkładane ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego natomiast roczne sprawozdanie finansowe FEP będzie opiniowane przez biegłego rewidenta, wybieranego przez Radę Nadzorczą Zakładu i również przedkładane ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na podstawie przepisów przejściowych, przepisy ustawy dotyczące zawieszenia biegu terminu przedawnienia wynikające z art. 1 pkt 1 lit. b i c będą miały zastosowanie do

należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia, a także w przypadku gdy okoliczności uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia wystąpiły przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 5 ust. 1 i 2).

Nowe zasady dotyczące nienależnie opłaconych składek będą miały zastosowanie do składek nienależnie opłaconych przed dniem wejścia w życie ustawy jeżeli nie upłynął jeszcze termin dochodzenia ich zwrotu oraz będą miały zastosowanie zasady zawieszenia biegu terminu przedawnienia gdy okoliczności uzasadniające zawieszenie wystąpiły przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 5 ust. 3 i 4).

Dotychczasowe umowy zawarte ze świadczeniodawcami na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych zachowają ważność do końca terminu na jaki zostały zawarte (art. 6).

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 28 kwietnia 2011 r. Ustawa pochodzi z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 3753). Prace nad ustawą prowadziła Komisja Polityki Społecznej i Rodziny. W drugim czytaniu zgłoszono dwie poprawki, które zostały przyjęte. Poprawka pierwsza wprowadziła zasadę, zgodnie z którą Zakład nie jest zobowiązany zawiadomić płatnika o nienależnie opłaconych składkach w przypadku gdy nie przekraczają one wysokości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. Projekt ustawy znosił ograniczenia dotyczące informacji o nienależnie opłaconych składkach.

Druga poprawka wprowadziła obowiązek uczestniczenia Rady Nadzorczej Zakładu w opiniowaniu projektu rocznego planu finansowego FEP i rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego FEP.

Ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Aldona Figura

Legislator